

CĂI DE ATAC EFECTIVE - OBLIGAȚIA JUDECĂTORULUI NAȚIONAL FRUZZSINA BÖGÖS

ERA - ATELIER DE LUCRU

dedicat judecătorilor și procurorilor

27 ianuarie 2025

INTRODUCERE

▶ TEMELE PRINCIPALE:

- ▶ Principiul echivalenței
- ▶ Principiul eficacității
- ▶ Măsuri intermediare (măsuri provizorii)
- ▶ Jurispudența CJUE

Introducere - Căile de atac efective în probleme de mediu

- **Definiție:**

Căile de atac în dreptul mediului sunt mecanisme care asigură protecția drepturilor în domeniul mediului și sănătății publice.

- **Importanță:**

Protecția de mediu necesită accesul la căile de atac juridice efective, deoarece daunele pot fi ireversibile.

Introducere - Căile de atac efective în probleme de mediu

Cadrul juridic:

- ▶ Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948) (Art. 8)
- ▶ Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 1996
- ▶ Nu există un acord internațional privind accesul la justiție în problemele legate de mediu
- ▶ Convenția Europeană a Drepturilor Omului (Art. 6 (1))
- ▶ Articolul 9 par 4. din Convenția de la Aarhus cu privire la căile de atac efective, inclusiv măsuri provizorii
- ▶ Legislația primară și secundare a UE
- ▶ Jurisprudența CJUE
- ▶ Notificarea Comisiei privind accesul la justiție în materia mediului înconjurător
- ▶ Ghidul cetățeanului privind accesul la justiție în materia de mediu

Rolul judecătorilor naționali în domeniul mediului

- **Obligația judiciară:** Judecătorii trebuie să asigure accesul efectiv la justiție în cazurile de mediu, cu respectarea reglementărilor naționale și internaționale.
- **Protecție juridică efectivă:** asigurarea faptului că accesul la justiție nu este restricționat fără motiv.

Principiul eficacității

- ▶ Definiție: regulile naționale privind procedura nu trebuie să conducă la o situație în care validarea drepturilor UE ar fi “imposibilă din punct de vedere practic sau excesiv de dificilă”.
- ▶ Jurisprudența CJUE: *Cauza East Sussex* (C-71/14.).
- ▶ Articolul 47(1) din Carta Drepturilor Fundamentale a UE.

Principiul echivalenței

- ▶ Definiție: Acțiunile pe dreptul UE nu trebuie instrumentate într-un mod “mai puțin favorabil” decât cele din dreptul intern.
- ▶ Jurisprudența CJUE: *Peterbroeck, Van Campenhout & Cie SCS v. Belgian State* (C-312/93).

ERORI DE PROCEDURĂ MINORE

- ▶ Nu există nicio obligație de măsuri provizorii dacă nu a existat un impact asupra deciziei contestate.
- ▶ *CJUE: ‘nu se poate contesta că nu orice viciu de procedură produce în mod necesar consecințe de natură să afecteze soluția conținută într-o asemenea decizie’*
- ▶ Căile de atac efective cum este revocarea nu trebuie să apară dacă o decizie contestată nu ar fi fost diferită în lipsa viciului de procedură invocat
- ▶ Reclamantului care a solicitat control judiciar nu i se poate impune să demonstreze existența unei legături de cauzalitate între viciul de procedură invocat și decizia finală contestată. Ceilalți trebuie să aducă dovezi care să arate că viciul de procedură nu ar fi condus oricum la nicio modificare asupra soluționării. (C-72/12. Cauza Altrip)

ARIA DE ACOPERIRE A CĂILOR DE ATAC

- ▶ Suspendarea, revocarea sau anularea deciziilor sau actelor ilegale
- ▶ Instrucțiuni care prevăd adoptarea măsurilor omise
- ▶ Repararea unui prejudiciu cauzat sub aspectul nelegalității de o decizie, un act sau o omisiune nelegală
- ▶ Măsuri provizorii (măsuri reparatorii)

SUSPENDAREA, REVOCAREA SAU ANULAREA DECIZIILOR SAU ACTELOR ILEGALE

- ▶ Remedierea unei lipse de conformitate cu legislația UE în domeniul mediului.
- ▶ Jurisprudența CJUE:
 - Boxus* (cauzele conexe C-128/09. to C-131/09., C-134/09. și C-135/09.) *Solvay și alții* (C-182/10.)
 - Stadt Wiener Neustadt* (C-348/15.)
 - Wells* (C-201/02.)

ANULAREA ACTELOR NORMATIVE

- ▶ Limitarea efectelor anulării actelor normative care se constată că au fost în contradicție cu legislația UE în domeniul mediului.
- ▶ Jurisprudența CJUE: *Inter-Environnement Wallonie* (C-41/11.)

Association France Nature Environnement
(C-379/15.)

INSTRUCȚIUNI CARE PREVĂD ADOPTAREA MĂSURILOR OMISE

- ▶ Instanțele naționale trebuie să ia măsurile necesare dacă sunt constatate măsuri omise de către autorități în cazul lipsei de conformitate cu legislația de mediu a UE.
- ▶ Jurisprudența CJUE: *Janeček (C-237/07.)*
Client Earth (C-404/13.)
Altrip (C-72/12.)

REPARAREA UNUI PREJUDICIU CAUZAT SUB ASPECTUL NELEGALITĂȚII DE O DECIZIE, O ACȚIUNE SAU O OMITERE NELEGALĂ

- ▶ Printre căile de atac efective se numără măsurile care au ca scop repararea unui prejudiciu cauzat de o decizie, o acțiune sau o omitere nelegală.
 1. Compensații financiare
 2. Abordarea prejudiciului produs asupra mediului sub aspectul nelegalității
- ▶ Jurisprudența CJUE: *Wells* (C-201/02.)
Grüne Liga Sachsen (C-399/14.)
Leth (C-420/11.)

MĂSURI PROVIZORII (MĂSURI REPARATORII)

- ▶ Permit unei instanțe să dispună nepunerea în aplicare a unei decizii sau a unui act contestat înainte ca instanța să pronunțe hotărârea sa definitivă.
- ▶ Scopul: evitarea producerii unor daune ca urmare a unei decizii sau a unui act care s-ar putea dovedi, în cele din urmă, a fi ilegal.
- ▶ Tipuri de măsuri provizorii:
 - Măsurile reparatorii
 - Suspendarea acțiunilor
 - Dispoziții de refacere:
- ▶ Jurisprudența CJUE: *Križan* (C-416/10.)